

мания и Англия, отъ друга — Австрия съ остнаналата Германия, Русия, Франция и Швеция, то полето на военно-историческата литература, както и попрището на самата война, станало още по обширно, а писателитѣ ѝ — по разноплѣмненни. И въ туй време сжщо едната половина отъ тѣзи литература била — *свеременна*, ежегодна, а другата — *послѣдующа* слѣдъ войнитѣ, въ интервалитѣ на мира.

Това се продължавало до самото начало на войнитѣ на 1-та французска революция и република въ 1792 година, когато въобще всичкото внимание на Европа било привлѣчено къмъ тѣзи послѣднитѣ и къмъ наскоро слѣдъ тѣхъ послѣдвалитѣ войни на 1-та французска империя или на Наполеона I, чакъ до 1815 година. Въ тѣзи 23 години, макаръ и да се появявали въ печата съчинения, които се отнасяли до прѣдидущитѣ войни отъ 1741 до 1792 год., но вече рѣдко и въ ограничено число, много по малко въ сравнение съ това, въ което се появявали съчинения, които се касаяли до военнитѣ събития на французската революция и империя.

Но слѣдъ всеобщото усмирение на Европа въ 1815 година, взели да се появяватъ военно-исторически трудове съвсѣмъ отъ другъ родъ и за войнитѣ отъ 2-та половина на XVIII вѣкъ, както и за тѣзи отъ края на този вѣкъ и отъ началото на XIX-ия — трудове, основани вече върху аналитическо и критическо научно разработване на всичкитѣ натрупани до тогава разнородни материали, особено — отъ оригинални и неиздадени архивни източници. И колкото по вече тѣзи литература приближава до нашето време, толкова тя става по богата, и то въ качествено отношение по вече, отколкото въ количествено.

Такъвъ билъ въобще вървежа и характера на военно-историческата литература отъ 2-та половина на XVIII вѣкъ, която днесъ вече е извънрѣдно богата, занимателна, поучителна и, въ сравнение съ прѣдидущата — отъ 2-та половина на XVII и 1-та половина на XVIII вѣкъ — въ много по голѣма степенъ. Главната ѝ занимателностъ съставляватъ, твърдѣ естествено и понятно, Фридрихъ Великий, като полководецъ, и войнитѣ му, особено седмогодишната, и всичкитѣ му походи, военни дѣйствия, сражения и пр. Днесъ за тѣхъ, отъ страна на Пруссия, а сжщо и отъ страна на Австрия и тогавашнитѣ имъ съюзници, има вече много и твърдѣ важни и забѣлжителни военно-исторически трудове, въ туй число — нѣкои, отличающи се съ първостепенни достоинства, и съвокупността имъ дава вече възможность аналитически и критически да се изслѣдва и изучи военната история на 2-та половина отъ XVIII вѣкъ, до началото на войнитѣ на 1-та французска революция.